

POSTANOWIENIE

16 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Trzebiatowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 16 kwietnia 2026 r. w Warszawie
zażalenia M. N., A. N. i D. N.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie
z 28 stycznia 2025 r., II Ca 378/23 (II WSC 60/24),
w sprawie z wniosku M. N., A. N., D. N.
z udziałem P. H. i B. M.
o zniesienie współwłasności,

oddala zażalenie.

(M.K.)

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy M. N., A. N., D. N. wniesli o zniesienie współwłasności
nieruchomości [...].

Sąd Rejonowy w Świnoujściu postanowieniem z 14 grudnia 2022 r. zniósł
współwłasność nieruchomości [...].

Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z 15 października 2024 r. oddalił apelację wnioskodawców od postanowienia Sądu Rejonowego w Świnoujściu z 14 grudnia 2022 r.

W dniu 30 grudnia 2024 r. wnioskodawcy wnieśli skargę kasacyjną od powyższego postanowienia.

Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z 28 stycznia 2025 r. sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną przez wnioskodawców w skardze kasacyjnej i zarządził w tym celu dochodzenie, a przy tym ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do każdego ze skarżących na kwotę 122 222 zł.

Postanowieniem z 28 stycznia 2025 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawców od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 15 października 2024 r. Wskazał, że wnioskodawcy w skardze kasacyjnej określili wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 782 916 zł., jednak pełnomocnik skarżących nie wyjaśnił, z czego tak określona wartość przedmiotu zaskarżenia miałyby wynikać. Sąd przypomniał, że w swojej apelacji wnioskodawcy określili wartość przedmiotu zaskarżenia na 2 500 000 zł, chociaż domagali się zmiany orzeczenia Sądu I instancji poprzez zasądzenie od uczestnika P. H. na rzecz każdego z nich kwot po 122 222 zł tytułem rozliczenia pożytków pobranych ze wspólnej nieruchomości. Skutkowało to sprawdzeniem przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z 15 października 2024 r. wskazanej w apelacji wnioskodawców wartości przedmiotu zaskarżenia i określeniem jej na kwoty po 122 222 zł w odniesieniu do każdego z apelujących. Sąd podkreślił, że wskazanie w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia w innej wysokości niż została ustalona w postępowaniu apelacyjnym, prowadziło do konieczności sprawdzenia tej wartości przez Sąd Okręgowy w Szczecinie przed nadaniem skardze kasacyjnej wnioskodawców dalszego biegu celem zbadania jej dopuszczalności. Rezultatem tego sprawdzenia stało się ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia na kwoty po 122 222 zł w odniesieniu do każdego ze skarżących. Skarga kasacyjna została wniesiona przez wnioskodawców w sprawie o zniesieniu współwłasności, natomiast wartość przedmiotu zaskarżenia tej skargi jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy

złotych, dlatego też zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. skarga ta jest niedopuszczalna i podlegała odrzuceniu.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawcy wniesli o jego uchylenie i przekazanie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sądowi Najwyższemu oraz o zasądzenie od uczestnika P. H. na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. poprzez niewłaściwe przyjęcie, iż skarga kasacyjna podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna, spowodowane błędnym ustaleniem przez Sąd Okręgowy wartości przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do każdego ze skarżących na kwotę 122 222 zł, podczas gdy wartość przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do każdego ze skarżących wynosi – zdaniem skarżących – 260 972 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach dotyczących zniesienia współwłasności i działu spadku, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że w tego rodzaju sprawach, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada wartości całego dzielonego majątku, lecz wartości konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia. Z reguły wartość ta nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu II instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie materiału sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (postanowienia SN: z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60; z 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14;

z 13 marca 2015 r., III CZ 13/15; z 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15; z 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15; z 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16; z 26 października 2017 r., II CZ 64/17; z 12 grudnia 2024 r., I CSK 2972/23). Wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym nie może być ponadto wyższa niż wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w apelacji, a dopuszczalne wyjątki od tej zasady określa art. 368 § 2 zdanie drugie i trzecie w zw. z art. 398⁴ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. Na wartość przedmiotu zaskarżenia nie ma również wpływu wzrost lub utrata wartości składników majątkowych stanowiących przedmiot postępowania. Odpowiednie stosowanie do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym art. 19-23 k.p.c. (art. 398⁴ § 3 w zw. z art. 368 § 2 zdanie drugie i trzecie k.p.c.) nie może uzasadniać jej ponownego ustalenia (aktualizacji) według zasad prowadzących do podwyższenia ponad dotychczasową wartość przedmiotu sprawy, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (postanowienia SN: z 19 stycznia 2006 r., IV CZ 3/06; z 14 maja 2010 r., II CSK 561/09; z 22 października 2010 r., V CSK 160/10; z 19 listopada 2015 r., IV CZ 52/15; z 22 czerwca 2018 r., II CZ 30/18, OSNC-ZD 2019, nr C, poz. 39 oraz z 28 lipca 2023 r., I CSK 3851/22; z 12 grudnia 2024 r., I CSK 2972/23).

Skarżący wadliwie podali wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w kwocie 782 916 zł. Należy przypomnieć, że w postępowaniu drugoinstancyjnym wartość przedmiotu zaskarżenia została określona przez Sąd na 122 222 zł w odniesieniu do każdego z apelujących. Jak prawidłowo uznał Sąd Okręgowy, wskazanie w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia w innej wysokości niż została ustalona w postępowaniu apelacyjnym prowadziło do konieczności sprawdzenia tej wartości przez Sąd, co doprowadziło do ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwoty po 122 222 zł w odniesieniu do każdego ze skarżących.

Dlatego też, wbrew zarzutowi skarżących, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że skargę kasacyjną wnioskodawców, w której wartość przedmiotu zaskarżenia ustalono na kwotę po 122 222 zł w odniesieniu do każdego ze skarżących, należało ocenić jako niedopuszczalną.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Marcin Trzebiatowski

(M.K.)

[a.ł]